

Hodnota za peniaze projektu

Modernizácia Platformy pre rozvoj a riešenie prioritných životných situácií

júl 2025

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície a projekty. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k zverejnenej štúdii uskutočniteľnosti. Hodnotenie pripravili pod vedením Martina Haluša a Martina Kmeťka Michal Jerga a Andrej Zhaňáč.

Ekonomické hodnotenie MF SR má odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Opis projektu podľa štúdie uskutočniteľnosti

- **Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby (NASES) plánuje nahradiť slovensko.sk novým centrálnym systémom s nástrojmi potrebnými pre rozvoj životných situácií.** V Pláne obnovy a odolnosti (POO) bolo definovaných 16 prioritných životných situácií s cieľom umožniť občanom a podnikateľom ich rýchle a efektívne riešenie elektronicky na jednom mieste. Úpravy potrebné na dosiahnutie tohto stavu popisujú implementačné plány životných situácií. Časť požiadaviek je spoločná pre viac životných situácií (napr. vytváranie formulárov) a majú byť poskytované centrálné v rámci nového IT systému prevádzkovaného NASES.
- **Realizáciou projektu sa má tiež odstrániť závislosť na jednom dodávateľovi a majú sa znížiť prevádzkové výdavky.** V súčasnosti je slovensko.sk (Ústredný portál verejnej správy) prevádzkovaný jedným dodávateľom a jeho ročná prevádzka stojí približne 7,3 mil. eur ročne. Projekt počíta s jeho nahradením novým systémom, ktorý bude využívať hotové riešenia dodávané postupne. Ich prevádzku tak bude možné následne obstarávať lacnejšie v súťaži medzi viacerými dodávateľmi a celkovo by mala byť lacnejšia.
- **Celkové náklady projektu na obdobie 10 rokov sú 53,9 mil. eur, z toho investičné náklady sú odhadované na 27,7 mil. eur a priemerné ročné prevádzkové náklady sú 1,9 mil. eur a rozvoj systému 1,4 mil. eur.** Investícia je tvorená vývojom vlastného softvéru a úpravou komerčných softvérových riešení (19,5 mil. eur) a nákupom hardvérového vybavenia (6,3 mil. eur). Ročné prevádzkové náklady po spustení systému sú odhadované vo výške 1,9 mil. eur, čo predstavuje 7 % z celkových investičných nákladov. Zároveň sa počíta s nákladmi na rozvoj systémov ročne na úrovni 1,4 mil. eur. Investičné náklady sú kryté zo zdrojov Plánu obnovy, prevádzka má byť hradená zo štátneho rozpočtu. Žiadosť o hodnotenie zverejnenej štúdie projektu bola MF SR zaslaná až po vyhlásení časti potrebných verejných obstarávaní, podľa §19a zákona 523/2004 Z. z. malo vyhláseniu súťaže predchádzať zverejnenie štúdie a hodnotenie MF SR.

Hodnotenie MF SR

- **Centrálny IT systém prepájajúci digitálne služby štátu vychádza z cieľov Plánu obnovy a má slúžiť na ich efektívnejšie poskytovanie.** Realizácia projektu vyplýva z Plánu obnovy, ktorý počíta so sprístupnením centrálnej platformy pre životné situácie. Platforma by mala centrálné poskytovať služby potrebné pre skvalitnenie digitálnych služieb štátu a ich usporiadania do tzv. životných situácií. Centralizované majú byť služby, ktoré sú spoločné pre všetky resp. pre viaceré životné situácie (napr. jednotný nástroj na tvorbu formulárov alebo na zber spätnej väzby). Má tiež sprístupňovať návody, aké sú potrebné kroky na vybavenie rôznych životných situácií.
- **Využitie súčasného systému na tento účel by bolo podľa štúdie drahé a štát by prehľbil svoju závislosť na jednom dodávateľovi.** V súčasnosti sú digitálne služby štátu centrálné sprístupnené cez Ústredný portál verejnej správy (slovensko.sk), ktorý ale neposkytuje všetky služby uvedené v cieľoch Plánu obnovy a potrebné pre zlepšenie digitálnych služieb štátu. Ich sprístupnenie by vyžadovalo úpravy systému, ktoré by mohol realizovať len súčasný dodávateľ. Zároveň by to podľa štúdie znamenalo zvýšenie prevádzkových výdavkov systému, ktoré sú v súčasnosti 7,3 mil. eur ročne.
- **Nový systém bude nákladovo efektívnejší len vtedy, ak bude hotový v roku 2026 a plne nahradí súčasný systém bez potreby súbežne hradiť prevádzku oboch systémov.** Pre dosiahnutie úspory je potrebné plne nahradiť súčasný centrálny IT systém (slovensko.sk), pričom nový systém mal byť podľa Plánu obnovy dostupný na [konci roku 2024](#). Jeho dodanie a nasadenie ale mešká a na niektoré časti ešte neboli vyhlásené verejné obstarávania. Pri omeškaní dodania je riziko, že životné situácie z Plánu obnovy budú musieť aspoň dočasne využiť súčasný systém a po roku 2026 bude potrebná súbežná prevádzka súčasného aj nového centrálneho systému. Podľa štúdie by v takom prípade mohli prevádzkové výdavky dosiahnuť až do 9,2 mil. eur ročne, ktoré bude potrebné platiť zo štátneho rozpočtu.
- **Časti projektu za 3,5 – 10,3 mil. eur nemusia byť pre splnenie cieľa Plánu obnovy potrebné a pred realizáciou treba overiť ich potrebu a rozsah.** Okrem modulov, ktoré vychádzajú z implementačných plánov 16 životných situácií projekt obsahuje aj časti, ktoré majú zlepšiť poskytovanie iných služieb NASES. Príkladom je časť národnej certifikačnej

autority za 3,5 mil. eur, ktorá slúži na vydávanie elektronických certifikátov pre orgány verejnej moci. Projekt tiež obsahuje nákup hardvéru na jeho prevádzku za 6,3 mil. eur, chýba ale analýza využívania súčasných hardvérových kapacít, odhad kapacít potrebných pre nový centrálny systém a veková štruktúra zariadení.

- **Výška ročných prevádzkových nákladov bola upravená na úroveň priemeru iných štátnych IT systémov.** V pôvodnom odhade NASES sa počítalo s ročnou prevádzkou vo výške 4,2 mil. eur, čo predstavovalo 15 % investičných výdavkov, priemer iných štátnych systémov je na úrovni 7 %. V priebehu hodnotenia bola odhadovaná suma prevádzky znížená na úroveň priemeru iných IT systémov, čo znamená zníženie o 2,3 mil. eur ročne. NASES zároveň plánuje časť prevádzky v súčasnosti realizovanej externe prebrať a robiť interne, zníženie SLA zmluvy umožní aj financovanie prípadných dodatočných nákladov na mzdy zamestnancov.

Odporúčania

- Predložiť na MF SR detailný harmonogram plnej prevádzky jednotlivých častí potrebných pre projekt životných situácií a postupného nahradzovania častí súčasného systému (úloha NASES).
- V prípade využívania súčasného systému pre projekt životných situácií pripraviť plán migrácie údajov na nový systém s minimalizáciou dopadov na štátny rozpočet (úloha NASES v spolupráci s MIRRI).
- Časti projektu nad rámec služieb potrebných pre životné situácie a splnenie Plánu obnovy samostatne overiť a realizovať len v potrebnom rozsahu (úspora do 10,3 mil. eur).
- Pri obstarávaní SLA zmluvy nastaviť predpokladanú hodnotu zákazky maximálne na úrovni priemeru iných štátnych IT systémov.

Popis projektu

Pre naplnenie cieľov míľníka POO je potrebné vypracovať a dodať optimalizovaný proces pre vybrané životné situácie, ktorý treba podporiť efektívnym centrálnym IT systémom. V súčasnosti nie je možné vykonať všetky kroky v rámci jednej životnej situácie na jednom mieste a jedného procesu bez nutnosti opakovaného zadávania údajov, ktoré už má štát k dispozícii.

Ciele projektu

Hlavným prínosom má byť podľa štúdie vybudovanie a modernizácia IT systému na riešenie prioritných životných situácií, ktorá zabezpečí používateľskú jednoduchosť a efektívnu prevádzku platformy NASES. Súčasný IT systém neumožňuje efektívne vybudovať moderné služby pre občanov, čo prispieva k malému využitiu aktuálne dostupných služieb. Okrem plánovanej úspory, ktorá vznikne vypnutím starého systému, získa NASES aj väčšiu kontrolu nad IT systémom a jeho prevádzka tak bude menej závislá na externých dodávateľoch.

Podľa štúdie uskutočniteľnosti sa vďaka novému systému má zvýšiť aj využívanie štátnych IT služieb občanmi. V súčasnosti sú služby fragmentované a málo používané. Vybudovanie lepšieho IT systému a následne aj služieb pre koncových užívateľov má zvýšiť ich používanie a prispieť k naplneniu cieľov stanovených v POO.

Identifikácia potreby

Centrálny IT systém prepájajúci digitálne služby štátu vychádza z cieľov Plánu obnovy a má slúžiť na ich efektívnejšie poskytovanie. Realizácia projektu vyplýva z Plánu obnovy, ktorý počíta so sprístupnením centrálnej platformy pre životné situácie. Platforma by mala centrálnie poskytovať služby potrebné pre skvalitnenie digitálnych služieb štátu a ich usporiadania do tzv. životných situácií. Centralizované majú byť služby, ktoré sú spoločné pre všetky resp. pre viaceré životné situácie (napr. jednotný nástroj na tvorbu formulárov alebo na zber spätnej väzby). Má tiež sprístupňovať návody, aké sú potrebné kroky na vybavenie rôznych životných situácií.

Využitie súčasného systému na tento účel by bolo podľa štúdie drahé a štát by prehľbil svoju závislosť na jednom dodávateľovi. V súčasnosti sú digitálne služby štátu centrálnie sprístupnené cez Ústredný portál verejnej správy (slovensko.sk), ktorý ale neposkytuje všetky služby uvedené v cieľoch Plánu obnovy a potrebné pre zlepšenie digitálnych služieb štátu. Ich sprístupnenie by vyžadovalo úpravy systému, ktoré by mohol realizovať len súčasný dodávateľ. Zároveň by to podľa štúdie znamenalo zvýšenie prevádzkových výdavkov systému, ktorú sú v súčasnosti 7,3 mil. eur ročne, na 8,2 mil. eur ročne.

Analýza alternatív

Podľa štúdie je najoptimálnejšie riešenie vybudovanie úplne nového IT systému spojené s vypnutím starého IT systému. Táto alternatíva sa v štúdií uskutočniteľnosti porovnáva s alternatívou zachovania súčasného stavu a alternatívou, v ktorej je zachovaná prevádzka súčasného IT systému a sú k nemu pridané nové súčasti potrebné pre rozvoj životných situácií.

Preferovaná alternatíva má okrem zabezpečenia optimalizovaných nástrojov pre životné situácie aj znížiť prevádzkové náklady centrálného IT systému a zároveň odstrániť závislosť na súčasnom dodávateľovi. Alternatíva so zachovaním súčasného IT systému s pridaním nových funkcionalít je napriek nižšej počiatkovej investícii (8,6 mil. eur) drahšia na prevádzku (8,2 mil. eur ročne) a neodstráni závislosť na súčasnom dodávateľovi. Celkové náklady pri tejto alternatíve sú o viac ako 42 mil. eur vyššie.

Ekonomické hodnotenie

Celkové náklady projektu na obdobie 10 rokov sú 53,9 mil. eur, z toho investičné náklady sú odhadované na 27,7 mil. eur a priemerné ročné prevádzkové náklady sú 1,9 mil. eur a rozvoj systému 1,4 mil. eur ročne. Investícia je tvorená vývojom vlastného softvéru a úpravou komerčných softvérových riešení (19,5 mil. eur) a nákupom hardvérového vybavenia (6,3 mil. eur). Ročné prevádzkové náklady po spustení systému sú odhadované vo výške 1,9 mil. eur, čo predstavuje 7 %

z celkových investičných nákladov. Zároveň sa počíta s nákladmi na rozvoj systémov ročne na úrovni 1,4 mil. eur. Investičné náklady sú kryté zo zdrojov Plánu obnovy, prevádzka má byť hradená zo štátneho rozpočtu.

Tabuľka 1: Investičné a prevádzkové náklady projektu (mil. eur s DPH)

Náklady	SW produkty	Aplikácie	HW produkty	Riadenie projektu	Spolu
Investičné náklady	19,5	0,0	6,3	1,9	27,7
Prevádzkové náklady (ročne)	1,4	0,1	0,4	-	1,9
Rozvoj systému	1,4	-	-	-	1,4

Zdroj: ŠU, Spracovanie: ÚHP

Nový systém bude nákladovo efektívnejší len vtedy, ak bude hotový v roku 2026 a plne nahradí súčasný systém bez potreby súbežne hradiť prevádzku oboch systémov. Pre dosiahnutie úspory je potrebné plne nahradiť súčasný centrálny IT systém (slovensko.sk), pričom nový systém mal byť podľa Plánu obnovy dostupný na konci roku 2024. Jeho dodanie a nasadenie ale mešká a na niektoré časti ešte neboli vyhlásené verejné obstarávania. Pri omeškaní dodania je riziko, že životné situácie z Plánu obnovy budú musieť aspoň dočasne využiť súčasný systém a po roku 2026 bude potrebná súbežná prevádzka súčasného aj nového centrálného systému. Podľa štúdie by v takom prípade mohli prevádzkové výdavky dosiahnuť až do 9,2 mil. eur ročne, ktoré bude potrebné platiť zo štátneho rozpočtu.

Časť projektu za 3,5 – 10,3 mil. eur nemusia byť pre splnenie cieľa Plánu obnovy potrebné a pred realizáciou treba overiť ich potrebu a rozsah. Okrem modulov, ktoré vychádzajú z implementačných plánov 16 životných situácií projekt obsahuje aj časti, ktoré majú zlepšiť poskytovanie iných služieb NASES. Príkladom je časť národnej certifikačnej autority za 3,5 mil. eur, ktorá slúži na vydávanie elektronických certifikátov pre orgány verejnej moci. Projekt tiež obsahuje nákup hardvéru na jeho prevádzku za 6,3 mil. eur, chýba ale analýza využívania súčasných hardvérových kapacít, odhad kapacít potrebných pre nový centrálny systém a veková štruktúra zariadení.

Výška ročných prevádzkových nákladov bola upravená na úroveň priemeru iných štátnych IT systémov. V pôvodnom odhade NASES sa počítalo s ročnou prevádzkou vo výške 4,2 mil. eur, čo predstavovalo 15 % investičných výdavkov, priemer iných štátnych systémov je na úrovni 7 %. V priebehu hodnotenia bola odhadovaná suma prevádzky znížená na úroveň priemeru iných IT systémov, čo znamená zníženie o 2,3 mil. eur ročne. NASES zároveň plánuje časť prevádzky v súčasnosti realizovanej externe prebrať a robiť interne, zníženie SLA zmluvy umožní aj financovanie prípadných dodatočných nákladov na mzdy zamestnancov.

Tabuľka 2: Vplyvy na rozpočet verejnej správy (mil. eur s DPH)

Zdroj finančného krytia	2025	2026	2027	2028-2034*
Plánované investičné náklady	1,7	26,0	-	-
Z toho rozpočtovo nekrytý vplyv zo ŠR	-	-	-	-
Z toho kryté v rámci POO**	1,7	26,0	-	-
Plánované prevádzkové náklady (len nový systém)	-	1,9	1,9	1,9
Z toho rozpočtovo nekrytý vplyv zo ŠR	-	-	-	-
Z toho rozpočtovo krytý vplyv zo ŠR	12,4	7,2	7,2	-

*Ročne za obdobie 2028-2034

Zdroj: ŠU, Spracovanie: ÚHP

**Podľa informácií MIRRI